



نَطَلُبُ علماءَ الْبِلَادِ لِلْبَحْثِ * حَوْلَ
هذا الْأَمْرِ.

طَيِّبٌ.



أَحْسَنْتَ! هُنَاكَ * عَالِمٌ مشهورٌ في مدينةِ الرَّازِيّ، هو طيِّبٌ حاذِقٌ *.

قصدُكَ مُحَمَّدُ بْنُ زَكَرِيَّا الرَّازِيّ

مُكْتَسِفُ الْكُحُولِ*؟!!

جَيِّدٌ،

أُطْلِبُوه بِإِعْزَازٍ * وَإِكْرَامٍ.



عِنْدَ الرَّازِيّ

أَيْهَا الْعَالِمُ الْجَلِيلُ، مَدِينَتُنَا فِي مُشْكَلَةٍ عَظِيمَةٍ. الْأَمْرَاضُ شَاعَتْهُ وَ لَيْسَ لَنَا مُسْتَشْفَى مَنَاسِبٌ.

لِمَاذَا لَا تُبَادِرُونَ * بِنِيبَاءِ الْمُسْتَشْفَى؟

مَشْكَلَتُنَا الْهُصُولُ * عَلَى مَكَانٍ
مَنَاسِبٍ لِلْمُسْتَشْفَى.

طَيِّبٌ.

إِخْتِلَافٌ كَثِيرٌ بَيْنَ الْأَطْبَاءِ حَوْلَ
تَعْيِينِ الْمَكَانِ الْمَنَاسِبِ.



إِلَى آخِرِ الْأَسْبُوعِ *.



أَنَا أَفَكَّرُ فِي هَذَا الْأَمْرِ.

إِلَى مَتَى؟



و بعد أيام
ها، وَجَدْتُ.



في البيت
اللَّهُمَّ، أَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى طَلْبَتِي وَ تَعَلَّمَ حَاجَتِي.
اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا وَ فَهْمًا وَ عِلْمًا.
إِلَهِي، إِنَّا نَعْبُدُكَ وَ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ.



و ماذا نَفْعَلُ نحنُ بهذه الأقسام؟
و أنا سأخبرُكم* بالنتيجة.
و علقوا كلَّ قِسمٍ في ناحيةٍ من المدينة



إذبحوا حَرُوفًا* وَ قَسَمُوا
لَحْمَهُ إِلَى خَمْسَةِ أَقْسَامٍ.

و بعد أيام عَيَّنَ الزَّازِيُّ أَحْسَنَ مَكَانٍ لِنِيبَاءِ الْمُسْتَشْفَى.



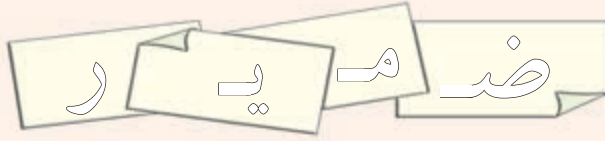
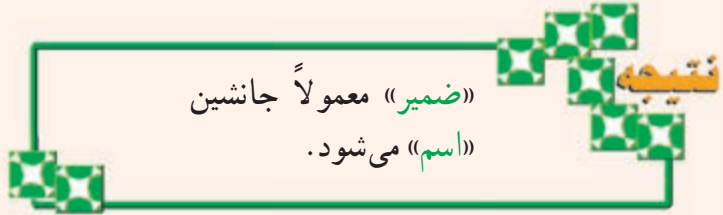
ذَهَبْتُ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى نَوَاحِي* الْمَدِينَةِ وَ شَاهَدْتُ التَّغْيِيرَاتِ الْحَاصِلَةَ لِقِطْعِ
اللَّحْمِ. وَ وَصَلْتُ إِلَى هَذِهِ النَّتِيجَةِ أَنَّ
كُلَّ نَاحِيَةٍ يَفْسُدُ فِيهَا اللَّحْمُ مُتَأَخِّرًا*
أَحْسَنُ مَكَانٍ لِنِيبَاءِ الْمُسْتَشْفَى.



في المجلسِ الاستشاريِّ
أَيْهَا الْعَالَمُ الْجَلِيلُ، أَخْبَرْنَا عَنْ
سِرِّ تَعْلِيقِ اللَّحْمِ.



ضمیر کلمه‌ای است که به جای اسم می‌آید و از تکرار آن جلوگیری می‌کند.



نام‌گذاری

در زبان عربی به اسم‌هایی مانند «هو»، «أنتما»، «نحن» و یا «تُ» در «قَرَأْتُ» ضمیر می‌گوییم.
«ضمایر» یا به صورت مستقل در جمله به کار می‌روند و یا همراه کلمه‌ای دیگر می‌آیند.

بنابراین

ضمایر یا «منفصل» اند و یا «متصل».

ضمایر مُنفصل مرفوع

دانستیم که :

تصویر	مغادل فارسی	ضمیر	تصویر	مغادل فارسی	ضمیر
	تو	أَنْتَ		او	هُوَ
	تو	أَنْتِ		او	هِيَ
	شما	أَنْتُمَا		آن دو	هُمَا
	شما	أَنْتُمْ		آن‌ها	هُم
	شما	أَنْتُنَّ		آن‌ها	هُنَّ
متکلم					
	ما	نَحْنُ		من	أَنَا

ضمایر فوق همگی جزء **ضمایر منفصل** هستند.

تصویر	معادل فارسی	ضمیر
	اورا	إِيَّاهُ
	تورا	إِيَّاكَ
	شمارا	إِيَّاكُمْ
	مرا	إِيَّايَ

حالا بدانیم که :

غایب

مخاطب

مخاطب

متکلم

ضمایر فوق نیز تعدادی دیگر از ضمایر منفصل به شمار می آیند. (ضمیر منفصل منصوب)

إِيَّاهُ، إِيَّاهُمَا، إِيَّاهُمْ، إِيَّاهَا، إِيَّاهُمَا، إِيَّاهُنَّ،
 إِيَّاكَ، إِيَّاكُمَا، إِيَّاكُمْ، إِيَّاكِ، إِيَّاكُمَا، إِيَّاكُنَّ،
 إِيَّايَ، إِيَّايَا

حال به فعل‌های زیر توجه کنید:

امر	مضارع	ماضی
	يَكْتُبُ	كَتَبَ
	يَكْتُبَانِ	كَتَبَا
	يَكْتُبُونَ	كَتَبُوا
	تَكْتُبُ	كَتَبْتَ
	تَكْتُبَانِ	كَتَبْتَا
	يَكْتُبَنَّ	كَتَبْنَّ
أَكْتُبُ	تَكْتُبُ	كَتَبْتِ
أَكْتُبَا	تَكْتُبَانِ	كَتَبْتُمَا
أَكْتُبُوا	تَكْتُبُونَ	كَتَبْتُمْ
أَكْتُبِي	تَكْتُبِينَ	كَتَبْتِ
أَكْتُبَا	تَكْتُبَانِ	كَتَبْتُمَا
أَكْتُبَنَّ	تَكْتُبَنَّ	كَتَبْنَّ
	أَكْتُبُ	كَتَبْتُ
	نَكْتُبُ	كَتَبْنَا

حروف قرمز رنگ در جدول بالا، ضمیر متصل فاعلی نامیده می‌شوند.

نکته ۱: در «كَتَبْتُ» ضمیر متصل فاعلی وجود ندارد. علامت «ت» نشانه مؤنث است.

نکته ۲: در «كَتَبْتَا» الف ضمیر متصل فاعلی است و علامت «ت» نشانه مؤنث است.

نکته ۳: در فعل‌هایی که حروف قرمز رنگ به کار نرفته است؛ ضمیر متصل فاعلی وجود ندارد.

در اینجا اصطلاحاً می‌گوییم ضمیر مستتر وجود دارد. (در درس نهم با ضمیر مستتر به صورت کامل آشنا خواهید شد.)

«ضمیر»، گاه به صورت «بارز» همراه فعل

می‌آید و گاه به صورت «مستتر»

■ حال به تابلوی روبه‌رو نگاه کنیم :

✓ ﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ﴾

✓ ﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا﴾

✓ ﴿فَاعْسِلُوا وُجُوهَكُمْ﴾

✓ ﴿وَمَا ظَلَمْنَا...﴾

به ضمایر «نم»، «نا» دقت کنیم.

این ضمایر همراه کدام یک از اقسام کلمه آمده‌اند؟

به خاطر بسپاریم که :



گروه دوم از ضمایر متصل، ضمایری هستند که به هر سه قسم کلمه (اسم، فعل، حرف) متصل می‌شوند. این گروه ضمایر متصل به هر سه قسم کلمه نامیده می‌شوند.



هنگام اتصال فعل به ضمیر «ی»، حرف «ن» (نون و قایه) میان آن دو آورده می‌شود.

نَصَرَ + ي ← نَصَرَنِي

به ضمایر متصل به هر سه قسم کلمه در جدول زیر توجه کنید :

ضمیر	معادل فارسی	ضمیر	معادل فارسی
هُ	ش - او را <small>(متصل به اسم) (متصل به فعل)</small>	كَ	ت - تو را
هَا	ش - او را <small>(متصل به اسم) (متصل به فعل)</small>	كِ	ت - تو را
هُمَا	شان - ایشان را	كُما	تان - شما را
هُم	شان - ایشان را	كُم	تان - شما را
هُنَّ	شان - ایشان را	كُنَّ	تان - شما را

«هُمَا»، «هُم»، «هُنَّ» هم در ضمایر منفصل وجود دارند و هم متصل. هُم طَلَبُ. هَذَا عَمَلُهُمْ.

«نا» در ضمیر متصل فاعلی و ضمایر متصل به هر سه قسم کلمه وجود دارد. معیار تشخیص کدام است؟

ي	م - مرا
نا	مان - ما را

التمرین الأول

أكمل الفراغ:

هُم شَكَرُوا رَبَّهُمْ.
هِنَّ شَكَرْنَ رَبَّهُنَّ.

هُمَا شَكَرَا رَبَّهُمَا.
هُمَا شَكَرَتَا رَبَّهُمَا.

هُوَ شَكَرَ رَبَّهُ.
هِيَ شَكَرَتْ رَبَّهَا.

..... رَبِّكُمْ.
أَنْتَ..... رَبِّي.

..... تَشْكُرَانِ رَبِّي.
أَنْتُمَا..... رَبِّي.

أَنْتَ تَشْكُرُ رَبِّي.....
..... تَشْكُرِينَ رَبِّي.....

..... رَبِّي.....
..... رَبِّي.....

.....
أَشْكُرَا رَبَّكُمَا.

أَشْكُرُ رَبِّيَ.....
..... رَبِّي.....

التمرین الثاني

أكمل الفراغ:

هو	ناجِحٌ.	هُمَا	ناجِحُونَ.
هي	ناجِحَةٌ.	هُمَا	ناجِحَتَانِ.
هو	مُجْتَهِدٌ.
.....

التمرین الثالث

ضحّح الأخطاء في ترجمة العبارات التالية:

١- هُمْ مشغولون بمطالعة دروسهم و نحن نُنْفَكِرُ في الامتحان.

ما سرگرم مطالعه درس هایمان هستیم و آنها به امتحان فکر می کنند.

٢- أَنْتُمْ تتعلمون اللغة العربية لأنها لغة القرآن.

آنها زبان عربی را فرا می گیرند، چون زبان قرآن است.

٣- ﴿أَيُّوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أْتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي﴾

امروز دین را برای شما کامل کردم، و نعمت را بر شما تمام کردم.

التمرین الرابع

أكتب الكلمات التالية مع ضمير «الياء»:

عَلَّمَ مَعَلَّمَ يَنْصُرُ بِ أَكْرَمَ قَلَّمَ



□ «ضمیر» یکی از اجزای اصلی جمله است. در تشخیص انواع ضمیر و ترجمه صحیح هریک، دقت کنیم.

□ در تشخیص مرجع ضمائر غایب بسیار دقت کنیم.
اشکالات ترجمه متن زیر را اصلاح کنید.

الْخُلُقُ الْحَسَنُ

لَمَّا قَرَّبَ النَّبِيُّ (ص) مِنَ الْمَدِينَةِ؛ أَخَذَ النَّاسُ زِمَامَ النَّاقَةِ. فَقَالَ النَّبِيُّ (ص): أَيُّهَا النَّاسُ، ائْتُوا النَّاقَةَ فَهِيَ مَأْمُورَةٌ، فَعَلَى بَابِ دَارٍ مِّنْ وَقَفَّتْ فَأَنَا عِنْدَهُ.

خلق نیکو

وقتی که پیامبر (ص) از مدینه دور شد، مردم افسار شتر را گرفتند. پیامبر (ص) گفت: ای مردم، شتر را ترک نکنید زیرا مأمور است. بر در خانه هر که نشست من نزد او هستم.

فَهُمْ تَرَكُوا زِمَامَهَا وَهِيَ ذَهَبَتْ فِي مَسِيرِهَا. بَعْدَ سَاعَةٍ دَخَلَتِ الْمَدِينَةَ فَوَقَفَتْ عَلَى دَارِ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ وَهُوَ كَانَ أَفْقَرَ النَّاسِ فِي الْمَدِينَةِ.

ایشان افسارش را رها کردند و شتر به راه خودش رفت پس از ساعتی وارد شهر شد و بر در مغازه ابی ایوب انصاری ایستاد و او از مردم فقیر مدینه بود.

تَحَسَّرَ النَّاسُ وَانْقَطَعَتْ أَمَالُهُمْ.

مردم حیرت کردند و آرزویشان قطع شد. (بر باد رفت)

الف

نوع ضمائر مشخص شده در آیات زیر را تعیین کنید، سپس ترجمه آیات را کامل نمایید.

۱- ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ (حمد / ۴)

تنها را می پرستیم و تنها از یاری می جوئیم.

۲- ﴿نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ﴾ (یوسف / ۳)

..... نیکوترین سرگذشت را بر حکایت می کنیم.

۳- ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ﴾ (بقره / ۲۱)

ای مردم، پروردگار را که را آفریده است، پرستش کنید.

ب

کدام آیه درباره مفهوم زیر سخن می گوید؟

«گوش فرا دادن به قرآن هنگام تلاوت این کتاب آسمانی»

﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ (أعراف / ۲۰۴)

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ﴾ (إسراء / ۹)

﴿مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى﴾ (طه / ۲)
